

Szerkesztői iroda:
Streintz és Eschenlohr
könyvnyomdája.
Csak bérmentes levelek
fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem
küldetnek.

Előfizetési díj
vidékre postán vagy hely-
ben házhoz hordva:
Egész évre . . . . 8.—
Félévre . . . . 4.—
Negyedévre . . . . 2.—

BAJAI FIGYELŐ

politikai hetilap.

Kiadó-hivatal:
Streintz és Eschenlohr
könyvnyomdája
B ó d o g - t é r .

HIRDETÉSI DIJAK:

Egy 3 hasábos petit sor egy-
szeri megjelenésért 10 kr., 3-
szori 8 kr., 10-szerért 6 kr. fi-
zetendő. — Minden hirdetés
után 30 kr. bélyegdíj jár.
A nyitott 1 petit sora 12 kr
A hirdetési díj előre fizetendő.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

A koresmák és a korteskedés.

Nagy feltűnést keltett a városban, hogy az egyik helyi újság, mely — kaucziótlan létére — tiltott viszonyban él a kormánypárttal, erősen kifakad a koresmák ellen, a hol bor és sör alakjában folyik a választási kapacitáció. Itt mi is egészen helyesnek tartjuk, hogy nem volna szabad se szeszszel, se pénzzel se az anyagi vagy erkölcsi presszió más eszközeivel korteskedni. S hogy így gondolkodunk, annak nemcsak az az oka, mert nekünk sem a rendelkezési alap, sem a gazdag atyafiság nem bocsáthat a rendelkezésünkre ezeket; hanem az, hogy a választás eredményében nem egy lekenyerezett praetoriánus had, hanem a szabad meggyőződés diadalát szeretnők látni. Nem is a mi pártunk az, a mely a külvárosi kis koresmárosoknak hetenként 15—20 frtot ad, hogy azért vasárnaponként választási ivásokat rendezzenek; nem a mi pártunk az, a mely banket-tekre potya jegyeket osztogat; nem a mi pártunk az, a mely, ahol lehet fenyegetéssel vagy ígérettel, ahol másképp nem megy, pénzzel igyekszik rábíni a polgárokat, hogy házukra a párt-zászlót kitűzzék. Mi, bevalljuk, szegények vagyunk arra, hogy ilyen eszközökkel igyekezzünk hatni polgártársaink politikai meggyőződésére. Kik hát azok, a kik így cselekednek? Kérdi az olvasó. Tessék elfáradni a kormánypárt végrehajtó bizottságához, az kimerítő válaszszaal szolgálhat, míg mi csak egyes adatokkal rendelkezünk. Am ha kívánni tetszik, szívesen kirukkolkunk mi is úgy a tényekkel, mint a nevekkel.

A dolog ilyen állásban csodálatosnak látszik, hogy az a lap, mely tudvalevőleg intim viszonyban van a kormánypárttal, egyszerre úgy nekibőszül a koresmáknak s oly katóli haraggal suhogtatja ostorát amaz iparosok felett,

a kik mesterségüket odahagyva koresmárosok lettek. Hát bizony nem valami örvendetes tény, hogy Baján 300 koresma van, s még kevésbé örvendetes, hogy sok iparos a műhelyét koresmává alakítja át. De mit tegyen, mikor kénytelen vele. Az idegen osztrák ipar olesó — igaz, hogy selejtes — árucikkei beözönlenek az országba s lehetetlenné tesznek minden konkurrencziát. S minek szabjon a szabó nadrágot s minek varrjon a csizmadia csizmát, ha az ördög sem veszi meg. Gondoskodnia kell valamiről, a miből megélhet. A legtöbb iparos így adja rá magát a koresmárosságra, a mely igaz hogy nem a gazdagság útja, de mégis csak megadja a napi kenyeret. Hibás, egészségtelen állapot ez, de nem erkölcsi praedikációval lehet rajta segíteni, hanem közgazdasági és pénzügyi politikánk gyökeres átalakításával, azzal, ha a belföldi ipart a külföldi versenytől megoltalmazzuk s ha az adókat nem csigázzuk fel annyira, hogy kivész a munka ösztöne, mert megszűnik a munka jutalmazó lenni.

Alapos azonban a gyanunk, hogy t. lap-társunknak nem annyira az fáj, hogy Baján annyi a koresma s annyi az iparosból lett koresmáros, mint inkább az, hogy ezek az ördögös szabók, csizmadia stb. a kik koresmárosok lettek, az idén jó részben sehogysem hajlandók koresmáikat a kormánypártnak meggyőződés-készítő laboratoriumokká átengedni. Ime innen a nagy elkeseredés. Hát hiszen bosszantó is az, hogy ügyvédek, orvosok, fölszerelve jókedvű adakozók kegyelméből bőven ama bővös szerrrel, melyet Montencuccoli a háboru vitelére harsmurosán szükségesnek tartott, ne tudjanak kifogni p. o. egy szabóból lett koresmároson. Hát ez persze istentelenség, mely méltán felháboríthat minden kormánypártit, legyen az akár régi igazhitű, akár újszített renegát. De mi, magvalljuk, ebben a felháborodásban nem

ostzohatunk, és sehogysem tudjuk az erkölcsök süllyedésének betudni, ha egy koresmáros nem hajlandó a borát kormánypárti maszlaggal keverni. Aztán, uram Isten, miért jajgatni olyan nagyon ezért, hiszen van még elég ember, a kit meg lehet vásárolni. A kínálat nagy, azért az árfolyam is alacsony; egy-egy szavazat ára minőség szerint, 20—50 frt. Tehát egy embert vehetnek olyan áron, a minőn egy kehes lovat csak hosszas alkudozás után lehet megkapni. Nekünk ezekre a szavazatokra szükségünk nincs, átengedjük t. ellenfeleinknek, legfőlebb azzal a felvilágosítással szolgálunk azoknak a választó uraknak, a kik szavazatukkal kereskednek, hogy odaát nagy a szükség, itt van tehát az alkalom a kurzus felszoktatására.

A mi ilyen irányu keresletünk nem fogja a választási piacot megdrágitani. S a mint nem korteskedünk pénzzel, úgy a koresmákra sincs szükségünk, s koresmárosokra is csak annyiban, a mennyiben meggyőződésből a függetlenségi párt hiveinek vallják magokat. S ha t. kollégánk ősmert befolyásával oda fog latni, hogy a kormánypárt ne itasson, hivatalos és nem hivatalos pressziót ne gyakoroljon, szavazatokat pénzért ne vásároljon: mi leszünk az első, a kik forró köszönetet mondunk neki, mert akkor Baja város polgársága egyhangulag fogja Helfy Ignácot megválasztani.

A képviselőház berekesztése valószínűleg a most következő hét végén, s ha netán szüksége mutatkoznék, e hó 20-án meg fog történni. Ez esetben a képviselő-választások ideje a junius 15—24, illetőleg 21—30 közti napokra van előirányozva. Meg kell azonban be-lyütt emlékeznünk a Münch. Alg. Zeitg. egy budapesti tudósításáról, mely szerint a kormány a nagy arányokat öltött ellenzéki mozgalom megbénítása végett a választásokat a lehető leghosszabb időre elhalasztani szándékozik, hogy így az ellenzéki agitátorok s maga a közönség is ki-

TÁRCZA.

Az angol választások.

Napról-napra mind jobban elfogja közönségünket a választási láz. Ily hangulat mellett talán nem lesz érdektelen, ha egyetmást elmondunk az angol képviselőjelöltekéről és a választások lefolyásáról. Arra törekedni az embernek, hogy az angol parlamentben székhez jusson, korántsem oly könnyű dolog, mint azt sokan képzelik. Az angol képviselő-jelöltnök sok keserű kortyot kell lenyelnie nemcsak az előzetes korteskedésnél, hanem különösen a két választási napon, melyek közül az első a formáságoknak van szentelve, míg a második a döntő nap, mely meghozza a győzelmet vagy bukást.

A választás első napján a városháza előtt, vagy a választóközönség valamely terén egy tribunet állítanak fel, melyen reggel tíz óra tájt a választást vezető hatóság s a jelöltek kiválogatott pártfeleikkel jelennek meg. Itt tartja meg mindenik jelölt a beszédét s fejti ki a maga politikai álláspontját. A közönség gyakran intéz kérdéseket a jelölthöz, a ki mindig a legudvariasabban válaszol, mert hát a legszegényebb, legrongyosabb, választó szavazata is épp annyit nyom a végzetes választási urnában, mint a gazdagoké és előkelőké.

A jelöltek beszédeit rendszeren csak a legközelebb állók hallják. A kik ezek mögött tolongnak — állva, fekvve, fákön, háztetőkön vagy jó barátaik vállán lova-golva — azok meg szépen elmulatnak a hosszú, unalmas beszédek alatt, úgy mindenféle csinyt s ütve fülszak-gató lármát.

A választás ugyanis az angoloknál ünnepnap az „oh nép” számára. Ordít, füttyöl, nyávog, ugat mindenki a kedve szerint, s csinál még sokféle egyéb csinyt, a minek nem ritkán kellemetlen következése van. A spektákulum csináló segéd-személyzet egy része a legközelebbi háztetőkön foglal helyet, ott zsindeyekkel tap-sol s souverain öntetszélgelessel pokoli lármát üt, mihelyt az ellenpárt okot ad az uraságok legmagasabb visszate-tszésére. Egy más rész a szónoklat nyomatékossabb helyeinél tetszése jeléül színes papir-szeleteket dobál el, a toriyk vöröset, a whigek kéket. Old-England jó-részen meztelábos reménysége tékozló módon bánik a rá bizott kincsekkel, t. i. a papir-szeletekkel, s eleinte

sokszor oly tömegekben röpülnek szerte a pártszínek, hogy úgy tetszik, mintha színes hó esnék; míg később, mikor a szónoki frázisok apró tűzét a nagy lövegek ágyudörgése váltja fel, a „kedves kicsinek” papiros tetszése végkép elfogyott.

Egy-egy kevésbé kedvelt jelöltön megcsik az is, hogy az iránta és politikai véleménye iránt táplált nem-tetszés kézzelfogható módon nyilatkozik. Ilyenkor bombázás kezdődik, melyben rohat almák, záp tojasok, fű-röngy-darabok s hasonló primitív lövegek játszáka a fő-szerzet. De azért döglött macskák és tengeri nyulak sem hiányzanak végképen. De ha a kandidátusra a népkégy napja mosolyog, akkor csak úgy reszket a le-vegő a választók tetszés nyilatkozaitól, kalapok és sap-kák repülnek a levegőbe s minden tetszős frázis dühöd-taps követ. A boldog jelöltet formálisan „cheer“-ekbe (éljen) fulasztják, s mennél jobban hajlong és köszöni a megtiszteltetést, annál harsányabban zúg a tetszés or-ditása.

Történt, hogy az egyik londoni halpiaconz megje-lent a konzervatív párt két jelöltje barátaikkal, hogy a halárus asszonyságok kegyeit megnyerjék. Azok menetté sorakoztak, zászlók helyett farkoknál fogva lefelé tartott halakat lengetve, s a kandidátus urakat megkoszorúzták osztrigával és egyéb tengeri állatokkal, sőt a merész dárnák egyikét-másikat nagy lelkesedése annyira leeresz-kedővé teszi, hogy az urakat csókra szóllította fel. Min-den egyes csókot az egész piac dörgő tetszése kísérte. Hogy a főrangú jelölteknek milyen jól esett ez a mu-latság, azt könnyű kitalálni.

Mint már jóval előbb, úgy a választás napján is, a jelölt barátaik nagyban fáradoznak, hogy szavazatokat nyerjenek, s éppen nem válogatnak az eszközökben, hogy céljukat érjék. A többé-kevésbé szellemes ma-nipulációk számára tág mezőt nyit a családi élet tere. Az asszonyságok ajándékokat kapnak, hogy férjeiket e vagy ama jelölt javára befolyásolják; a legöregebb agglegények egyszerre csak a legbüszköbb gyermek-barátok lesznek, hogy így a boldog apa, vagyis a választó, szívét meg-indítsák, s a legnagyobb mértékben szeretetreméltónak találják, ha egy-egy találékony elméjű csemete új kalap-jukat behorpasztja vagy drága nadrágjukat zsebkendőül használja. A szülők szemefényét karjukon ringatják, s nem győzik üdvözölni a papát meg a mamát, a mért sarjadékok szakasztott az ő képmásuk.

De haj, mily gyakran kárba megy ez az erőlködés és a kandidátus más nap fényesen megbukik. S hozzá ilyenkor rendszeren a bugyelláris is érzékenyen megcsap-nak, mert a mely kerületben küzdelem folyik a par-lament székért, ott a jelöltek kiadásai sokszor hihet-lenül nagyok, úgy hogy roppant olcsónak tartják, ha egy választás 2500 fontba (25.000 forint) került. S ezek csak az úgynevezett alkotmányos kiadások. S nem kell elfeledni, hogy mindegyik ellenjelölt is ugyanakkora ös-szeget költ el. S mindezt azért a tisztességért, hogy hét éven át a vizitkártyáján ezt a két kis betűt viselhesse: m. p. (Member of Parliament.) Ugyan mibe kerülhet nálunk egy választás? Ezt persze jobban tudják, mint mi, a kormánypárti korteskek.

Tizennégy év Patti Adelinával.

(Lauw Lujza könyve.)

Oly fiatal hölgyek, kiket a természet valódi sop-ránnal áldott meg, mely megerőltetés nélkül száll föl-le a C-től a három vonalas F-ig való tág közben, nem igen paraszkozhatnak, hogy a világ félreösmeri őket. Persze nem igen érez senki kisértést, hogy a kö-zönség érdeklődését szítsa irántuk, mert hisz ezt a teen-dőt elvégzik ők magok. Különösen a mi Patti Adelinát illeti, vagy igen zord, lelkiületének vagy a zene iránt fogékonytalannak kell annak lennie, a ki nem szívesen foglalkozik vele. Elragadó és ellenállhatatlan művészi adományyal megáldva, bizonyonnyal igen sajátos érzület kell hozzá, hogy valaki a birnevet a népszerűtlenség komor fátylával fődje el, a mint ezt signora Patti cse-lekedte. Legutóbbi bécsi vendégzereplése idején a di-vát egy bolondos viczlap-csináló mint pénzes szákon tánczólovát rajzoltatta le s a közönség jelentőségtel-jesen mosolygott ezen a karrikaturán. Művészi pályája kezdetén úgy festik, mint jó lelkű, félig komoly, félig pajzán gyermeket, ki keveset evett, sokat tánczolt, nem szerette a látogatókat és kurizálást s a legszívesebben ott üldögélt — vörös gyapju „garibaldi-ing”-ben az ab-lak melletti karosszékekben. Patti Adél maga volt a meg-tesztelt énekművészet s a megtesztelt szeretetreméltó-ság. De vannak bájos, nyájias, szeretetreméltó lények, a kiknek, mihelyt fülükben számok csendülnek meg, oda-lesz a vonásaikból minden szendesség, s hasztalan igye-

fáradjanak. Ebben a hirben, ösmerve a kormányelnök ur nem nagyon válogatós taktikáját, nincs ugyan semmi lihetetlen; de egyelőre még készpénzül sem kell fogadni. Mindenesetre legyünk vigyázók s kitartók, s akkor, ha Tisza úr Schmerlinggel azt mondja, hogy ő várhat, hát mi is várhatunk.

Az ipartörvényt tárgyalta e héten a főrendekháza. A híres 122. §-nál, mely bevágta az ajtót a kötelező ipartársulatok előtt, a felsőházban is élénk vita támadt. *Zichy Nándor gróf* indítványozta, hogy az iparosok kívánságához és érdekéhez képest mondassék ki a városi iparosok társulási kényszere. Ezt a javaslatot azonban a főispánokból álló többség 55 szóval 30 ellen elvetette. Így hát füstbe mentek az iparosoknak azon reményei, melyeket a főrendiházi tárgyalások iránt tápláltak, füstbe mentek pedig azért, mert a kormány sehogysem akarta az iparosok kívánságait teljesíteni.

Függetlenségi párt és mérsékelt ellenzék.

A bácsmegeyi két ellenzék megegyezése a választási kampagnak követendő eljárásra nézve, nagy riadást csinált a kormánypárti körökben, különösen pedig a megyei főispán udvaránál, a kit hízelgői (lásd a Bácska egyik utóbbi számát) mint valami fejedelmi vérből való herceget immár „magas személy“-nek neveznek. Hát szívesen elhiszszük, hogy nem esik nekik jól a közszellem e hatalmas ébredése ama tunya apathiából, melyben közönségünk mindent, még politikai meggyőzésének megalkotását is, rábízta a főispáni mindenhatóságra, s egy csüppet sem csodálkozunk rajta, hogy a két ellenzék ad hoc szövetsége a megbotránkozás köve amaz urak szemében, a kiknek befolyása, állása, kilátásban levő rendjele vagy nemesi diplomája (Tisza Kálmán ideje óta a kortes-érdemek jutalma) erősen kockázra van téve.

Vizsont mi sem tartóztat vissza bennünket attól, hogy e megegyezést a legűszinteben ne helyeseljük. Tény mindenesetre, hogy a mérsékelt ellenzék, programja tekintetében, alig áll közelebb hozzánk mint a kormánypárt, ha ugyan ez utóbbinak egyáltalán van akármicsoda programja. Mert eddigi működéséből éppen nem világlik ki valami határozott irányelvek követése. A szabadelvűség, melyről magát elnevezi, éppen nem valami kizárólagos tulajdonsága, sőt egyáltalában nem tulajdonsága, legalább alkotásai nem a liberális elvek megvalósítására, hanem csak a fölmerült bajok, nehézségek ideig-óráig való elhárítására törekednek. Különben — ezt szívesen megengedjük, — nálunk tévedés volna azt kívánni, hogy a pártok a liberalizmus vagy konzervativizmus egyetemes elvei szerint csoportosuljanak. A mi speciális viszonyaink speciális pártalakulást tesznek szükségessé. A míg a közjogi alap vitális kérdése megoldva nincs, addig mindenkör ez lesz az a fix pont, mely körül a pártok krystallizálódnak. S e kérdésben elvileg a mérsékelt ellenzékkel ép oly távol állunk, mint a kormánypárttól, mert mind a kettő a 67-es közjogi alapon állónak vallja magát. Am az elveknek ez az egyezése nem jelenti a gyakorlati ténye egyezését is. A mérsékelt ellenzék a 67-iki kiegyezéssel biztosított állami jogainkat éppen akarja tartani; a kormánypárt e jogokból is folyton elakuszik valamit. A mérsékelt ellenzék közgazdaságunkat — jogainkhoz képest — függetleníteni igéri; a kormánypárt azon van,

hogy benne maradjunk Ausztriától függő provinciális helyzetünkben.

Nem kevésbé fontos a személyek kérdése. Tisza megbízhatatlan politikusként mutatta magát, a ki mindenkör kész volt vallott nézeteit megváltoztatni, hogy a hatalom birtokába maradhasson. Szilágyi s különösen Apponyi kiváló politikai jellemek, a kiktől föltehető, hogy a mit egyszer elvőkül vallottak, nem fogják szegre akasztani, mint Tisza a bihari pontokat. S ez az különösen a mi érdekünkkel teszi, hogy ha mi nem juthatnánk többségre, legalább a mérsékelt ellenzékkel segítsük kormányra. Mi úgy vagyunk meggyőződve s a tapasztalat is azt bizonyítja, hogy e közjogi kiegyezés egy lejtő, melyen csak lefelé haladhatni. Bécsben még nem vettek ki az összbírodalmi aspirációk, s míg azok Tiszában, mint a tények bizonyítják, támogatásra találtak; addig a mérsékelt ellenzék teljes jogunk van föltenni, hogy szilárdul ki fog tartani a 67-iki törvények által teremtett helyzet épen tartásában. Ez — egy perczig sem kételkedünk, — konfliktusokra fog vezetni Bécs és Budapest közt, oly konfliktusokra, melyek beláttatják a mostani mérsékelt ellenzék tagjaival, s beláttatják a nemzettel, hogy a 67-es alapon tovább megmaradni hazánk történelmi jogainak veszélyeztetése nélkül nem lehet. Ez ugyan csak negatív eredmény, de melynek van pozitív haszna: a közszellemnek olyan hatalmas fölbredése, mely elől az összbírodalmi törekvések meghatárlni kényszerülnek s mely meg fogja teremteni a független Magyarországot.

Ime a helyi viszonyokon felül ezek az okok, melyek miatt a két ellenzék választási szövetségét szerencsés gondolatnak tartjuk. Mi azért elveinkből nem adunk fel semmit s pártunk az országgyűlés termében a mérsékelt ellenzékkel szemben ép úgy fogja képviselni hazánk történelmi jogainak csorbíthatatlanságát, mint teszi azt a kormánypárttal szemben. Maradunk a régiek, a mi azonban nem akadályoz meg, hogy kisebb ellenfelünkkel (a ki még barátunk is lehet) kezdetet ne fogjunk nagyobb ellenzékünk megbuktatására.

Pusztul a magyarság.

(G.) A belügyminiszterium most tett jelentést az országgyűlésnek az 1880-ik év közegészségügyi viszonyairól. Rég fektűdtek a képviselőház asztalán olyan szomorú adatok mint ezek.

Valóságos halotti czedula ez, mely a magyarság pusztulását hirdeti a világnak.

Nem hogy gyarapodnánk jólétben és számban, hanem nap-nap mellett fogyunk.

Ósi telkeink kőtyavetyére jutnak, mi magunk pedig a koporsóba. Magyarország ma-holnap ott lesz a temetőben.

Jóllehet a belügyminiszterium kendőzi, szépíti kötelese jelentését, mindazonáltal a számok, melyek nem hazudnak, megdöbbentő viszonyokat tárnak szemünk elé.

Mit beszélnek a rideg számok? Azt, hogy a magyarság pusztul.

Pusztul pedig olyan arányokban, a minőben rendes viszonyok között Európának egyetlen népfaja sem.

De nézzük a számadatokat. 1879-ben az összlakosság 134,022-vel szaporodott, 1880-ban pedig a szaporodás csak 68,707. A szaporodási többlet tehát 1880-ban az 1879-ik évhez viszonyítva 63,316-tal csökkent.

Ennek oka — mentegetődik a jelentés — nemcsak abban keresendő, hogy 1880-ban a halálozás 28,223-

al nagyobb volt, mint 1879-ben, hanem egyszersmind abban is, hogy a születések száma 1880-ban az előbbi évvel szemben 31,162-vel csökkent.

Egy szóval, a magyarság száma egy rövid év leforgása alatt százezernél a felével csökkent.

Nagyon csalódnék azonban, a ki azt hiszi, hogy ez óriási halálozás olyanokból telt ki, kik elagott koruknál fogva amugy is a sir szélén az élet végmeszgyéjéül állanak.

Éppen megfordítva áll a dolog.

A jövő Magyarország indult pusztulásnak. 1880-ban a temető apró, kis sirhantjai szaporodtak a legjobban. A 7 éven aluli gyermekek közül nem kevesebb mint 250,540 hunyta le örök álmra szemeit. Harminczegy ezerrel több mint 1879-ben.

E kedvezőtlen egészségügyi viszonyok indító oka futólag ott említették a jelentésben. A nyomor, a szükség döntött annyi embert a korai sirba.

Hány ember van, a ki hetenként alig eszik egyszere meleg ételt? S mennyi van olyan, kit éhínség öl meg?

A köznép olyan szegény már, hogy csak a legnagyobb veszedelemben folyamodik orvosi segélyhez. Nincs pénze sem doktorra, sem patikára.

A születések csökkenése szintén társadalmi viszonyaink ziláltságára vall.

A keresetképeség annyira megnehezítettett, hogy ifjaink közül alig egy két perczent nősiülhet a kellő időben.

Nagy részét úgy megtöri az élet gondja, hogy mire jövedelmei megengedik a családalapítást, vén emberre válik és marad meddő agglégény.

Tagadhatlan, hogy e visszas állapot a közkerkülségre is káros befolyást gyakorol.

A sok törvénytelen gyermek — a társadalom ez elhagyott árvái — nagybárá a nősiülés nehézségeinek köszönheti szomorú létét.

Hiszen csak a fővárosban hétről-hétre több a törvénytelen, mint a törvényes újszülöttek száma.

E szegény ártatlan csecsemők búbanatos sorsát tudja minnendenki. Alig pillantották meg a napot, már is pusztulniok kell. Ringó bölcsőjük fölött egy „angyalcsináló“ vén boszorkány képében ott lebeg a halál.

De ha nem tudjuk megakadályozni a halandóság aránytalan nagyobodását általában, ha társadalmi viszonyaink nem engedik az idején való nősiülést s így nincs módunkban a szaporodást előmozdítani: úgy legalább arra legyen gondunk, hogy a kisdedeket meentsük meg az életnek, tartsuk meg a hazának.

Pedig ezt megtehetnők, ha a kormány érvényt szerezne a közegészségügyi törvénynek, ha pontosan és lelkiismeretesen alkalmazná annak határozatait.

Eh, de mit neki a honszerző magyar nép! Hadd pusztuljon, hadd ritkítsa sorait a halál kaszája; elég ha gyarapszik a bosnyák!

Hirek.

— **Pártunk képviselőjelöltje Helfy Ignác** ur — mint értesülünk, — e hó 22-én Aldoó Csütörtökön szándékszik körünkbe jönni. Vele jön az ország függetlenségi párt egy másik vezér-egységére *Irányi Dániel* képviselő úr is, mig *Cziere Ákos* képviselő, ki szintén megígérte, hogy szerencsétlen fog, közbejött betegsége miatt aligha lesz képes ígérteit beváltani. Nagynevű vendégeink érkezésének ideje természetesen még nincs véglegesen megállapítva, minthogy — a mint Helfy leveléből már tudjuk, — előbb be akarják várni az országgyűlés berendezését, mintsem egy képviselőtársuk kerületébe az ellen agítálni jönnének. Minél imponásabb fogadtatásukra azonban már megtörténtek az előzetes megállapodások; a részletes programot azonban csak később fogja a végrehajtó bizottság nyilvánosságra hozni.

keznek, hogy nevétséges aggodalmaskodó kapzsiságukat elrejték. Nos hát a kapzsiság nem a legrosszabb, de a legellenzenvesebb s legkicsinyesebb vonása a szívnek, s a bécsi udvari opera személyzete, melynek a diva a szokásos borralvaló helyett arcképe egy-egy példányát adatta át, az ő jólelkősége dicséretére kétkedőleg fogja a fejét csóválni. Nem kevésbé mosolyogtak Bécsben a művészno egy más vouásán. Egyszer egy nagy financier soiréjára hivatván meg, a diva egy kis dalt adott elő. Egy frangú hölgy szívesen élvezné a dalt még egyszer, de az „isten!“ tudára adja, a házi úrnak, hogy e fölül előbb titkárával kell beszélnie. Valóban Euterpet a lyrail dal műzzáját, ezentúl számoló ónnal füle mellett kell ábrázolni.

Ilyen borzasztóan józan asszonyról szerelmi históriákat pletykálni, majdnem becület-mentésnek látszik. Mert hát meglehetősen elterjedt az a vélemény, hogy némely művészno nek olyan a szive, mint más embernek a vas pénztráza s hogy Mignon, Gretchen és Lucia nem egy lelkes ábrázolója süket minden olyan szerelmi nyilatkozat iránt, melyet nem egy gyöngygyöngyrel vagy gyémántos karperecczel fejeznek ki. A min majdnem kételkedtünk volna, Adelinának is volt szive; ő is rajongott, nem csak a szinpadon — egy-egy estén néhány ezer frankért, — hanem a legtűzesebb ifju ember keblén, a ki valaha Itália ege alatt született, a ki azonban — ha jól vagyunk értesülve, — az életben nem volt egyéb, mint Adeline engedelmese, — úgy látszik, nem szegült ellene az ifjak rajongásának. Csupán azt a feltételt kötötte ki, hogy az egybekelés majd csak néhány év múlva menjen vége. A szegény fiatal embernek a várakozás igen nehezen ment s azok a nagy szerelmi duettek, melyeket araja ünnepelet tenoristákkal elragadó természetűséggel előadott, szívesen elhiszszük, kevésbé voltak alkalmasak, hogy a tüzes türelmetlenségnek a tövisait előnygék. A völégény ezenfelül esztelen módon féltékeny is volt, kiadták hát neki az obsitot. Adeline megsíratta, a mint megsíratta kedves ölelét, a páratlan Corát is. De hisz könnyek oly bőven állottak rendelkezésére, hogy majd azt merjük himi, könnyeket ontott volna a szegények javára is, a kikért egyszer se jutott eszébe föllépni.

A második számú bálvány (második számnak mille Lauw a mindentudó társalkodónó mondja, kinek föl-

jegyzései e soroknak alapul szolgálak) De Caux marquis volt, kivel a diva a párisi saison alatt ösmerkedett meg. A szerelmes pár története az előtűnk levő leírás szerint igen regényesen, a párisi jockey-club lionjához s a körülrajongott divához képest majdnem hihetetlen regényesen ment végbe. Több hónapi távollét után, egy kedves nyári estén, Baden-Baden bizalmas süfürben rajongó szerelmi jelenet folyt le. A jó Lauw kisasszony, a ki a színhelytől diskrét távolságban tartózkodott, képviselő erejének és olvasottságának minden színet rápazarolja, hogy hősnője életének e fontos eseményét méltóan lefesse. De Caux marquis végzetlenül boldog volt, de nem volt teljesen tisztában, hogy tulajdonkép miképpen áll. Eljegyzése a divával nem marad visszahatás nélkül az udvarnál való állására, a további várakozás czéltalan; elhatározta tehát, nem finesse nélkül, hogy elhatározó nyilatkozatot idéz elő. Egy este történt, hogy a diva hivatalos imádója a tiszteltbeli rajongók eltávozása után még ott maradt a garderobban, s Patti a szokásos kérdést intézte hozzá:

— Nos, marquis, mi az újság Párisban?

— Kisasszony, — felelt de Caux, — egész Páris azt beszéli, hogy mi jegyezünk.

— Hogyan? S ez önnek, marquis, oly kellemetlen volna?

— Oh, nem, kisasszony, igen-igen boldog volnék, — volt a válasz.

Kézcso, viharos ölelés, a szívek szövetsége meg volt kötve, de a házassági szövetségnek még sok akadály volt, melyet úgy a völégény mint a menyasszony családjá támasztott.

— Adeline nem énekelt még össze többet 30,000 franknál, — sóhajtá Patti papa.

— Az én fiam sohasem vehet el egy színházi hölgyet, a ki a szinpadon pénzért énekel, — ellenkezett a büszke Valmy hercegnő, a marquis édes anyja.

„Az ön völégénye tönkrement, tele van adósággal,“ sziszgették a névtelen levelek, melyek ölszámra érkeztek a Patti-házba. Egy lemondó levél hamar meg volt írva; Patti papa határozottan fel kívánta oldani az eljegyzést. Adeline vigasztalhatatlan, a marquis dühös volt, de nem tettek semmit, még csak látniok sem volt szabad egymást. A megszorított menyasszony sógora Strakosch Maurice és kedves papája példás szigorúsággal teljesítették őri tisztűket. Adeline egy perczre

se maradt őrizetlenül, s ha látogatást tettek vagy valami mulatóhelyre mentek, a szegény teremtés nagy kétségbeesésre csak a kocsi tudta meg, kirándulásuk czélját. A marquis nem a marquis lett volna, ha ez által elriasztatja magát. Kocsija egész nap ott állt az imádot lény lakása előtt. Mihelyt Patti equipagea megindult, a hű automedon lépésben követte, akkor hirtelen lekanyarodott a marquis klubja elé s mintha csak boszorkányság volna, néhány perczet imádotja megjelenése után a marquis ott termett azon a helyen, melyet a két erényör a legszigoriatban eltitkolt.

Igy folytak a dolgok Patti 25-ik születésnapjáig. Ekkor nagykoru lett, jobban számba kellett venni akaratát, s mikor atyjának a nyakába borult s könyveze kérte, hogy születésnap ajándéku engedje férjhez menni, akkor nem lehetett többet szó az ellenkezésről. Ez az épen nem rendkívüli történet, mely nagyon elihető bármely közönséges lányról, mindjárt kétséges lesz, mi helyt oly nőről van szó, a ki szokva van kábító és frenetikus hódoatokat egy jelentéktelen mosolylyal fogadni s a közönséghez ragaszkodva aligha maradhat elég ragaszkodása, hogy azzal a közönség egy oly csekély töredékét, a minő egy völégény vagy férj, boldogítsa. Ez az előzetes gyanú teljes összhangzásban van egy más tudósító előadásával, a kinek meg van az az előnye, hogy nem egy az irodalomban kotnyeleskedő társalkodónó, hanem egyike a legvilágosabb, legitéletudóbb fejeknek. Hanslik Ede ugyanis a Patti-Caux házasság fölül így nyilatkozik: „A ki Adelinát a marquisval valaha érintkezni látta, úgy a menyegző előtt mint azután, az tisztában volt, hogy nem szerelemből ment hozzá. Adeline nem ösmerte a szerelmet, ezt a „nagy szenvedélyt“, s azt hitte, hogy e neki ösmeretlen elem nélkül is férjül vehet egy embert, a kit „accomplished gentleman“-nek s lelkesült tisztelőjének ösmert. Az arisztokrata körök neki, a kivel istennő módjára bántak természetesen nyitva voltak, mielőtt „marquise“ lett volna is de kérőjének czime s maga süsszekötetése mégis hizeleghettek gyermekek hiuságának.“

Majdnem az ég büntetésének látszik, hogy a leghidegebb és legszámított szellemek éppen egy oly presztigének, a nagy czim presztigének esnek áldozatul, mely a leghíabavalóbb, legértéktelebb minden földi dolgok közt. De főmaradt Patti Adeline számára még egy ballépés, melyet sokkal inkább lehet egy egészség-

— **A vasút** dolgában megint történt valami. Nevezetesen a közlekedési miniszter felszólította a várost, hogy fizesse le azt a 200,000 frtot, melyet a vasút költségéhez való hozzájárulásként felajánlott. A régebben tisztába hozott kölcsön-szerződést tehát a tanács most realizálta, s a mint tudjuk, már föl is vette az ennek alapján kijáró 120,000 frtot. Egy bibéje van azonban a dolognak az t. i., hogy 120,000 frt nem 200,000 frt, már pedig a város annyit ajánlott meg s a miniszter is ennyit követel. A hiányzó 80,000 frtről tehát majd most kell gondolkodni. Egyébként — erről biztosíthatjuk a közönséget, — ez a körülmény legkevésbé sem fogja késleltetni a vasút kiépítését, mert ha a városnak nincs is még meg a 80,000 frtja, az állammal még kevésbé van meg az a 800,000-re, melyet vasutunkra az országgyűlés az idei budget terhére megszavazott. Így hát a vasút építése marad in petto „a viszonyok kedvezőbbre fordultáig.” Természetesen ha kormányparti követel választunk, abból ez ügyben előnyünk lesz, mert ugyanannyi ideig kell ugyan majd várakoznunk, de a várakozást vérmesebb remények közt cselekdhetjük végbe.

— **Olay Lajos** tegnap este indult a siklósi kerületbe, hogy ott beszámolóját és program-beszédét megtartsa. Sajnos, hogy Komjáthy Béla és Hentaller Lajos orsz. képviselők körútjában ígéretük dacára nem kísérhetik, miután mindkét képviselő ép most saját kerületében van el foglalva, minthogy a napokban velük szemben ellenjelöltek léptek föl.

— **A kezeleti kerületből** oly híreket kapunk, melyek nyomán minden elfogulatlanság nélkül következtethetjük, hogy Gál Péter úr képviselővé választása biztosnak tekinthető. Valóban csodalatránéltó e derék nép odaadó buzgalma, önzetlen hazaszeretete, melynél fogva nemhogy az itatás-ettesítés, de még a szóval való korteskedés izgató eszközeire sem szorul, hanem önkényt, csupán értelme meggyőződésére és szíve sugallatát követve sorakozik sűrű csapatokban ama zászló körül, mely a nemzet történelmi jogaiért való küzdelemben elül lobog. A kerület összes községei részint a mult vasárnap tartottak értekezletet, részint ma fognak párt-alakulás céljából egybe gyűlni. Ezután — mint értesülünk, — egy lehetőleg központot képező községben egy nagy értekezlet lesz, melyen a járás összes községei részt vévén megalkotják a választó-kerületi függetlenségi pártot. A párt elnökül — értesülésünk szerint — *Wosztry Szaniszló* úr Kezelet község derék jegyzője, a függetlenségi párt kipróbált híve van kiszemelve.

— **A bajai polg. czéllövész társulat** mult vasárnap d. u. 3 órakor tartottaévi közgyűlését a lövőde helyiségében. Miután a mult évi számadások jóvá hagyták és Klenantz János főlövész tisztársai nevében is leküszönt, *Drescher Ede* polgármester ékes szavakban kiemelte az elévülhetetlen érdemeket, melyeket *Klenantz János* 35 éven át a lövészegylet körül szerzett és indítványozta, hogy ezen érdemek elismerésül *Klenantz János* ur örökös tiszteletbeli főlövésznek megválasszassék. Az indítvány egyhangú lelkesedéssel elfogadott. Következésképpen az új tisztikar megalkotása, megválasszattak: főlövész *Atanackovics Lázó*, főlövész helyettes *Eckert István*, allövészkek: *Cserba Ferencz*, *Köller Hugó*, *Pilaszanovics Antal* és *Szutrély Lipót*. A választmányi tanúk mind ujra megválasszattak, a Szutrély Lipót úr helyére *Tury József* jött. Társulati titkár ismét *Rubányi Péter*, pénztárnok *Nagy Sándor*, tekebiztos *Prigly Károly* lett. *Tury* Lajos közhelyesséssel fogadott indítványát az alapszabályok revíziója iránt a közgyűlés foganatosítás végett a választmányhoz utasította.

telen gerjedelemmel, mint a szív vonzalmával megmagyarázni. Egy pétervári évad alatt ugyanis megismerkedett egy kártársával, a ki minden erőlködése dacára, hogy tümeménynek lássék, alig emelkedett a gyárilag készült tenorok színvonalán felül. Ezt az énekest Patti ki nem állhatta, s alig akadt valaki, a ki nem adott volna neki teljesen igazat. Nikolini, ő volt ugyanis a pétervári kártárs, galáns kalandjaival még egy kissé nevelésesebben szokott dicsekedni, mint egyéb tenoristák. Viszonya volt egyszerre az urnóval meg a szobaleányokkal s a férjek nem egyszer a ruhaszekrény megül húzták elő és kék foltokkal bocsátották el. Patti még tovább ment ellenszenvében a többieknél ez „indiskrét patron” iránt, mint őt nevezte, szerződések bontott fel, csak hogy ne kelljen vele énekelnie, állhatatosan kerülte azokat a társaságokat, a hol félt, hogy találkozni fognak. Sógora, *Fischhoff* bankár meghívására egyszer határozottan felállította az alternatívát: „Vagy ő — vagy én.” Ez volt a keveset ígérő bevezetése annak a szerelmi drámanak, mely később kettejük közt lejátszódott. Egészen különös, nem kevésbé komikus szerep jutott a szegény de Cauxnak, a ki legmelegebben pártolta Nikolinit. Minden előadás után diadalmaskodva szolt: „Nem pompásan támogatja-e a Nikolini orgánuma az Adelinát?” Nikolininak csak egy tizes védője volt Pattinál, a marquis, a kinek néha sikerült nejtől kicsikarni hogy a gyűlölt embert ebédre hívassa. Persze nemsokára váltottak a szerepek; a marquis nem talált Nikolinin oly sok dicserni s Adelinát oly sok ócsárolni valót. A marquis minden áron ki akarta húzathozni, a marquis minden áron ki akarta — dobni. Minthogy ugyancsak sűrűn váltogatták a szerelmes leveleket, a szegény marquisnak könnyen sikerült egy levelet megkaparítani, s azt úgy használta föl, hogy megcsalt férjeknek egyedül lehet, egy válpör mellékleteképpen, melyet a törvényszéknél siettet benyújtani. Hogy egy úrnő a Patti rangjával és értelmével, hogyan dobhatja magát egy szellemelen, középszerű tenorista karjába, azt a lélekten közönséges törvényei szerint alig lehet megmagyarázni. De hisz ha Európa szövetségzett komornái egyszerre fecsegné kezdenének, egy pillanat alatt hogy halomra dőlne a mi összes hagyományos nézetünk a nő lélektanáról!

— **Az ellenzéki mozgalom** megyeszerte erősen megindult. Zomborban a mult vasárnap volt az ellenzéki pártok értekezlete, mely alkalommal kimondatott, hogy mérsékelt ellenzék s függetlenségi párt egyesül s jelöltül *Mártonfy Károly* volt főispánt lépteti föl, ki a jelöltséget el is fogadta. Ez értekezleten jelen voltak *Apponyi Albert* gróf és *Szilágyi Desző* orsz. képviselők is s nagy hatás közt fejtegették az ellenzék tömörülésének szükségét. Másnap a zombori szerbek tartottak értekezletet s azon elhatározták, hogy a választásnál az ellenzék zászlója elé sorakoznak. — A zombori gyűlés vezér-egyháza az értekezlet után átmentek *Apatinba*, hol minden szolgabírói hatalmaskodás dacára fényesen fogadták őket. Apponyi és Szilágyi beszédei után a lelkesedés tetőpontra hágott s a jelen volt választók nagy tömege viláros éljenzések s a ragaszkodás más demonstratív nyilatkozásai közt kiállt a ki jelöltül *Szemző Gyula*t, *Szemző* (tekintettel a mult számunkban ösmertett ápril 29-ki értekezlet megállapodására, mely szerint *Apatinban* *Urvary Lajos* lett volna fölléptetendő,) eleinte vonakodott a jelöltséget elfogadni, később azonban a polgárkor sürgető óhajának nem lehet ellenállania. E szerint az apatini kerület m. ellenzéki jelöltje *Szemző Gyula*. — A *kernyajai* kerület választói *O-Moroviczan* és *Ns-Militicsen* tartott értekezletünkben nagy lelkesedés közt *Németh Albert* a függetlenségi párt veterán bajnokát, a parlament egyik legtiszteltebb és legkedveltebb alakját kiállították ki jelöltnek. Ellene *Szűchenyi* militicsi plebános kandidál, kormányparti programmal és a sikernek igen sovány reményével.

— **Hirdetmény.** Baja város közönségét illető III. oszt. kereseti- és nyilvános számadásra kötelezett egyletek és vállalatok adókövetési sorrendjéről: Május 8-án. Alkuszok, hajtók és hason foglalkozásuk 1—47 b, arany ezüst művesek 48—51 tételig. Május 9-én. Asztalosok 51—71c, bádigosok 72—79, bábák 80—91, bir. vreghajtok 92—94, biztosítási ügynökök 95—98 tételig. Május 10. Bognárok 99—120, bor és pálinka kereskedők 121—130, borbély és fodrászok 131—140a tételig. Május 12. Bőrkereskedők, timárok, és vargák 141—153, butorkereskedők érczkoporsó és halotti-tárgy árusok 154—157, dohánnyűződékek, és lottó-gyűjtők 303—333 tételig. Május 13-án. Dohánnyűződékek és lottó-gyűjtők 333—393. tételig. Május 14-én. Czukraszok 196—199, cserép, téglá és mészégetők 200—222a, divat pipere, disznú és pamut kereskedők 288—332a tételig. Május 15-én. Csizmadiák, papusosok, bocskorosok 224—283c tételig. Május 15-én. Ecetfűzők, sókereskedők 394—398, esztergályosok 399—401, építők, ácsok, faragók, kőművesek, hajó-építők, malom-építők és superek 402—431. Május 17-én. Fadeszka épület és faszerszám kereskedők 432—450, fazekasok edényárulók és pipa-asználók 451—471 tételig. Baján, 1884. ápril 27-én. — *Drescher Ede*, polgármester.

— **A helybeli képezde** által rendezendő, felolvasással és táncmulatsággal egybekötött zeneestély f. hó 17-én, azaz jövő szombatnolész megtartva. Mint a beküldött műsorból meggyőződhetünk, szellemi élvezetnek nézünk elébe, milyenben városunkban már hosszabb idő óta nem részesültünk. *P. Szathmáry Károly* ország-szerzte ismert neve, a műkedvelő közreműködő hölgyek változatosan választott zeneművei, a képezdei tanuló közönségünk előtt már nem ismeretlen hatásos karénekei és a nagyközönség előtt ismeretlen zenekara kellően megokolják állításunkat. Reméljük, hogy a játékos alapítványok, melyek gyarapítására az estély rendezte-tik, t. i. a helybeli és országos tanító árva-házé jelentékenyen gyarapodni fognak. Hiszünk, hogy minden nemes és szép eszméért melegen buzgólkodó közönségünk osztatlanul részt veend s ez által jutalmazni fogja mind a fővárosból körünkbe lejáró országos hírt író, mind serény buzgalommal közreműködő hölgyek, mind pedig az estélyt rendező intézet legönzetlenebb indulatból származó törekvéseit. — A műsor következőleg hangzik: I. 1. „Nemzeti zászló.” *Huber K. Éneklő* a tanuló-ifjúság. 2. „Grande Valse.” *Kallivoda*. Zongorán 4 kézzel játszik: *Berger Berta* k. a. és *Visnyovszky Janka* k. a. 3. „A kik a gyermekeket nem szeretik” irta és felolvasa *P. Szathmáry Károly* úr. 4. „Magyar népdalok.” *Czibalmalmon* játssa *Paukovits Georgine* k. a. 5. „Erdei kisdud virág.” *Fischertől*. *Éneklő* a tanuló-ifjúság. II. 6. „Olyan a te dalod.” *Huber K. Éneklő* a tanuló-ifjúság. 8. „Il Rhapsodia.” *Liszt F. től*. Zongorán játssa *Visnyovszky Janka* k. a. 8. „Két kép” költemény, szerző és előadja *P. Szathmáry Károly* úr. 9. „Czigány Panna dala.” *Serly K.-től* *Czibalmalmon* játssa *Paukovits Georgine* k. a. *Éneklő* *Tóth L.* tanuló. 10. „Az én legkedvesebb tanyám.” *Mangold K.-től*, *Éneklő* a tanuló-ifjúság. — Bevezetésül és a szünetek alatt a képezdei ifjúság zenekara fog közreműködni. Tagjai: *Jelinek A.* (karmester), *Biegl B.*, *Eibeck Gy.*, *Gyorgyevits Szv.*, *Hohner J.*, *Matejka J.*, *Matrisotto Gy.*, *Skultéty A.*, *Streicher L.*, *Tóth L.*, *Vida K.*

— **A kereskedelmi banknál** megürült vezérigazgatói állásra legsürűbben *Lemberger Ernő* úrnak, az intézet főkönyvvezetőjének nevére elegetik. *Lemberger* úr az intézetet már tizenhat éve szolgálja példás buzgalommal s kitűnő szakértelemmel, s csak az érdem előismerése lenne, ha a vezérigazgatói állásra megválasszatnák.

— **A „bajai r. k. néptanító-egylet”** ez évi nagygyűlését június hó 3-án (pünkösd utáni kedden) fogja megtartani. Tárgyak: 1. Reggel 8 órakor szentmise a plebánia-templomban. 2. Ezután pont 9 órakor gyűlésmegnyitás elnöki beszéddel a belvárosi iskolában. 3. Rövid megemlékezés elhunyt *Lessediczky K.* kártársáról és emlékirat felolvasás néhai *Glück M.* egyf. tagról. 4. Intézkedés az egylet 10 évi történetének megírásáról. 5. A mult évi gyűlésről felvett jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése. 6. „A mondat és főrészeit” ismerteti *Zámbó J.* jankováci tanító. 7. Miként fejlesztendő a gyermekek értelmi tehetsége? tételről felolvasást tart

Csapláros J. tatabázi tanító. 8. Számtan köréből a felsőbb tanfolyamúak számára *Tóth Mihály* tart előadást. 9. A tanulók jutalmazása . . . tételről *Matkovits Márián* garai tanító tart felolvasást. 10. Olvasókönyveinkről *Fonyó P.* fog értekezni. 11. 1885. évi nagygyűlésre, mint a jövő orsz. tan-gyűlésre is kitűzött következő tételek hoztának ajánlatba: a) A népiskola és közegészségügy. b) Milyen legyen az ismétlő-iskolák könyve falun és milyen a városban? c) A törtek tanítása a népiskolában. d) A felnöttek oktatása a magyar beszéd elsajátítása érdekében; ezeken kívül: e) Az előnyökkel való fejszámolás is. 12. Jelentés a pénztár s könyvtár állapótáról és a *Bárany-féle* siremlékre begyűlt összegéről. 13. A III. orsz. tanító-képviselői gyűlésre, meenyiben egyletünk az előkészítő-bizottságba is tagot lett jogosítva felküldeni, már most megválasszandó képviselőül *Szélig Ferencz* bajai és *Csapláros János* tatabázi tanítókat ajánlatnak, 14. Az orsz. kath. alaphoz járulás, tiszteletbeli tagok választása, segélyadományozás, tisztújítás és egyebek.

* **Sírkövek** mindenféle nagyságban és alakban a legjutányosabb áron kaphatók **Schwalm József** kereskedésében, a *Dunasor* és *Borrév* utca sarkán. Ugyanott mindennemű kő-vésések és aranyozások is pontosan, díszesen és jutányosan elkészítetnek.

A mohai Ágnes-forrás a berlini egészségügyi kiállításon.

A berlini kiállításra begyűlt nagy anyagalmaz 34 csoportba osztva, bele nem számítván a külön collectív kiállítást 1896 helyen van kiállítva, hol is a főkiállítási épület középső folyosóján annak derekán találjuk a kiállítás legfontosabb és egyszersmind a leg-gazdagabb 16-ik csoportját: A betegápolás. E csoportot átfutva, látnak külföldi szerkezetű részint emelő készlettel ellátott ágyakat, melyek leginkább kör szobák berendezésére, vagy tábóri czélokra szánják, továbbá különféle alaku hordágyakat, melyek fekélygát gyanánt szolgálnak, különféle lég és vízzel telt párnákat; *Be-teg* és sebesültek elhelyezésére készült székeket, kocsisíneket és függő ágyakat, csontládákat, sebészi műszer-köz és kötszereket, jég készítő gépeket, belélegzési, permetező és pneumatics készüléket, villámgepeket, mű-asztalok és gyógytár szerelések, sebészi köt- és mű-szer ládákat, állványokat (*Prothesen*) mesterséges vég-tagokat sat. Ezen megnevezett tárgyak jobbra és balra mintegy bevannak kerítve a legnevezetesebb kórházak tervrajzaival, valamint egyes fürdőknél berendezési e helyen láthatók, gyógyforrásaik termékeit is feltüntetvén. Ezek közül a főhelyet a budapesti margitszigeti hév, és a mohai Ágnes forrás foglalja el 652. szám alatt *Kempelen Imre* tulajdonát képező *F. R. C. Schultze* berlini bizományos által képviselve, díszes feketére fényezett állványon több százra menő különféle nagysá-gu eredeti palackjaival. Ez ásványvíz összetételénél fogva a legtisztább földes savanyu vize közé tartozik. Hőmérsék 11,2 C. Fajsúly 1,00461.

	Tartalom: 1000 gr.		
szénsavas natrium	Na ₂ CO ₃	0,04415	
" kalium	K ₂ CO ₃	0,01278	
" lythium	Li ₂ CO ₃	0,00740	
" calcium	CaCO ₃	1,22051	
" magnesium	MgCO ₃	0,34241	
" vasoxydul	FeCO ₃	0,00603	
" mangani	MnCO ₃	0,00074	
Chlornatrium	NaCl	0,00298	
Chlorammonium	(H ₂ N)Cl	0,00262	
Borsavas natrium	Na ₂ Bo ₃	0,00676	
Kénsavas calcium	CaSo ₄	0,02297	
Phosphorsavas calcium	Ca ₃ (PO ₄) ₂	0,00015	
Aluminiumoxyd	Al ₂ O ₃	nyomai	
Kovasav	SiO ₂	0,06646	
Titánsav	TiO ₂	0,00114	
Hemicus alkatrészek összege.		1,73710	
Szerves anyag: vajsavak (?) nyomai		0,02393	
Szabad és félig kötött szénsav	CO ₂	3,07236	
	Főösszeg	4,83344	

Vegyí összetételénél, (elemzési) ide számítva az eddig még kevés ásványvízben talált Titán savát, a kül-és belföld legelőkelőbb orvosai által a légzés, emésztés és a húgyelválasztó szervek hurutos bántalmainál, valamint angol, görvélykór, köszvény és csuzos bántalmaknál, mint hathatós, a gyógymódot elősegítő szer minden alkalomkor ajánlatik, valamint a gyermek gyógyászatban is, miután a gyomorban a tiszos savany-képződést mérsékli, és az ideg rendszerre izgatólag hat, hathatós szerül szolgál. Nagy mennyiségű szabad és félig kötött szénsav tartalmánál — 99,00. percent — mint üde élvezeti víz, minden más leve hasonnemű vizet felülmul; miért is ajánlandó e víz közönséges ivásul mindenhol ott, hol jó tiszta, minden fertőző anyag-tól ment ivóvíznek hiányával vannak; miután mai nap-ság már senki sem kételkedik, hogy a rozsv ivóvíz legtöbb heveny betegségek előidézője és fenntartója, mint p. o. váltóláz, hagymáz, gyomor-bélféru, vérhas stb. Eze-pedig ugy van mindazon vidéken, melynek talaja posványos vagy árvis területű, és a lakoság utalva vanoan-nak a víznek használatára, milyen p. o. hazánkba a Tisza vidéke, Bánt stb. hol is a mohai Ágnes forrás-víznek egy házból sem szabadna hiányozni, mit is a mohai Ágnes forrásnak olcsóságánál könnyen elérhetni; miért is a szenvedő emberiség hálaja illeti a tulajdonost, ki ezenfelül az ügy buzgalmánál fogva annak kiállításá, tisztán való töltése, mindennemű megromolhatásának kizárására annyit fordít, hogy pedig már sok helyen is üdvös czélokra használtatik, mutatja az a körülmény is hogy e legfiatalabb, alig 3 év óta forgalomba jött vízből már folyó évben egy millió üveg töltetett.

Ezen ásványvíz az előscrolt kiállításán az elismerő oklevéllel, az 1882. évi trieszti kiállításán a bronz, az 1883. évi bécsi gyógyszerészkiállításán pedig az ezüst éremmel lön kitüntetve.

Szerkesztői izenet.

N. N. A fordítás elég csinos, de azt a verset már sokan ártették magyar nyelvre s azért buzditásul csak itt közöljük:

Leborult a tengerpartra
Fátyla már az éjszakának,
A felhőkön áttör a hold,
A habok közt moraj támad:

Bolond-e ott az az ember?
Vagy pediglen tán szerelmes,
Arca, szeme egyre másul,
Hol vidám lesz, hol meg könnyez.

De a hold csak mosolyog fenn,
É a mit mond, csupa tréfa:
Szerelmes is, nagy bolond is
S ráadásul még poéta.

Első cs. k. szab. dunagőzhajózási ársaság menetrendje

f. évi márczius 31-től a további rendeletig.

Személyhajók:

Bajáról Budapestre: naponta délután 3 órakor.
Bajáról Mohácsra: naponta este 8 1/2 órakor.

Pósthajók:

Bajáról Budapestre: naponta reggeli 3 3/4 órakor.
Bajáról Orsovára: vasárnap, szerdán és pénteken reggeli 6 3/4 órakor.
Bajáról Zimony és Belegrádra: naponta reggel, 6 3/4 órakor.

Üzleti tudósítás.

Baja, 1884. május hó 10.

Arak métermázsánként:		
Buza	8-90	8-95
Kétszeres	7-50	7-80
Rozs	7-50	7-75
Arpa	6-70	6-75
Zab	6-60	6-65
Kukuricza	5-95	6-00
Köles	6-20	6-30
Bab	7-20	7-75

Laptulajdonos:
Olaj Lajos.

Felelős szerkesztő:
Inczédi László.

Van szerencsém a n. é. közönség szivélyes tudomására juttatni, hogy mindenemű

ászvány-, gyógy- és üdítő vizek friss töltésben, megérkeztek, s az egész idény alatt készletben tartom

MICHITSCH ISTVÁN,
fűszer-, csemege-, bor- és ásvány-
viz kereskedő Baján.

A bécsi 1883. évi gyógyszerészi kiállításon ezüst érmet nyert.

A MOHAI ÁGNES FORRÁS

hazánk egyik legszénsavdusabb

SAVANYUVIZE

kítőző szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bantalmain alapuló bajában. Általában a víz mind azon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kívánatos.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Fris töltésben

mindenkor kapható

ÉDESKÜTYÜ

magyar kir. udvari ásványviz-szállítónál

BUDAPESTEN.

Ugyisint minden gyógyszertárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

1.000.000

Kempelen Imre fehérmegyei nagybirtokos tulajdonát képező mohai „ÁGNES” savanyúvíz-forrás telepén 1883. november 15-én töltetett az

egy millióodik palack Ágnes-víz

mely anyiban képez nevezetesebb eseményt, amennyiben ezen eset Európában az első, mely alig három évi fennállása óta képes volt savanyúvízének ennyire élénk keresletet és közkedveltséget teremteni.

RAKTÁR BAJÁN: Michitsch István, Klenantz és Babócs, Drescher Gyula és Spitzer Ignác uraknál.

Lakás-változtatás.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy lakásomat és fogászati műtermemet

folyó évi május hó 1-től

kezdve a br. Eötvös-utczában Scherer Antal úr tulajdonát képező és Sárkány Lázár úr gyógyszertárának tő-szomszédságában fekvő házba helyeztem át.

Baján, 1884. május hóban.

Dr. Stern Ignác,
gyakorló orvos.

DREHER ANTAL-féle

PALACZKSEREK

valódiságuk és hamisítlanságuk jótállása mellett

DIETRICH és GOTTSCHLIG-nál
BUDAPESTEN,

vagy

DREHER ANTAL serfőzdéjében Kőbányán rendelhetők meg.

Megrendeléseknél mindenkor a legjobb minőségű rezervált kiviteli ser jó eszközzésbe. Bővebb árjegyzéket bárhova ingyen és bérmentve küldünk.

Ismételadókát vételökhöz mérten a lehető legnagyobb előnyökben és jutányos árakban részesítünk.

Ez alkalommal bátrak vagyunk egyuttal megemlíteni, miszerint mi távolabbi helyekre történt megbízásoknál, a midőn a küldemény hosszú ideig van uton, vagy azon esetben, ha a ser, raktárra vétetik s csak lassanként árusítatik el kívánatra mi

különleges serekkel

szolgálhatunk, melyeket különben csak tengertuli küldeményeknél, hol a szállítás maga 3-4 hót vesz igénybe, használunk.

Mi ezen különleges sereket, melyek erősebb főzetűek, de különösen tartalomdúságuk folytán lényegesen nagyobb költséget okoznak, palackonként csak 1 1/2 krajczárral számítunk drágábban, tartósságuk és tisztaságukért félévi jótállást vállalva. Magától értetődik, hogy ezen különleges serek a legforróbb időszakban sem, nem csak nem lesznek zavarosak, hanem eredeti tisztaságukat és zamatukat félév elmúltával is megtartják.